
Sólyom Ferenc
**A MISKOLCI DESZKATEMPLOM
ROVÁSFELIRATAI**

1. ... 1673. november 13-án került sor az első deszkatemplom építésére ... látogatottsága utóbb bővítést is szükségeltette tett ... Bató István 1874-ben felújította majd alapítványt tett a mai Deszkatemplom megvalósítására, amelynek felszentelésére 1938. szeptember 18-án került sor ... 1999. május 2-án ismételen felavatták az 1997. december első napjaiban felgyújtott ... templomot ... Dr. Horváth Béla: Szeghalmy Bálint, a miskolci Deszkatemplom tervezője (Északkelet-Magyarország 1999. 4-5)

2. Főtervező: Puskás Péter Építész munkatársak: Sipkó Mária, Ádám Gábor, Zsákné Dombi Aranka, Műépítész Kft; Bodonyi Csaba, Halmai Attila, Kovács Ágnes; Bodonyi és Társa Kft; Statika: Lipovszky Gábor, Kerényi; Gépészet: Halmai István; Elektromosság: Münnich Gábor; Kertészet: Dobos Sára

3. A 30 tagú Presbitérium építési bizottságot választott. Vezetője Jancsó László, koordinátora Szilágyi István Levente volt. A Presbitérium mellett a megrendelői irányítás tevékeny részese Kádár Péter nagytisztelőtűr, a gyülekezet lelkipásztora volt.

4. Belsőépítész tervezők: Rudolf Mihály, Ferenc István, Hidasnémeti János, Nagy József András, Szamosi Endre.

5. Megjegyezzük, hogy Templomunk tervezőjének édesapja a ... Nagykünságból került Bihar megyébe. Amikor Nagyváradon meglepedett, már neves építőmester volt. Szeghalmi Bálint tervezőmérnök Nagyváradon született 1889-ben, a család kilencedik gyermekeként. (Egy újra felfedezett építőművész – Szeghalmy Bálint élete és életműve; összeállította: Bereczky Kálmán – Hévízi könyvtár 9.- 1996)

6. Arnóth Ádám építész írása a Református templomok Magyarországon című albumban - (Bp. 1992. Hegyi és Társa kiadó)

7. egy másik részlet: „... Az újabban előtérbe nyomuló népies templomépítő irányzatnak lelkes képviselője Szeghalmy Bálint, Miskolc város műszaki tanácsosa, aki az általa tervezett több kisebb méretű vidéki templomnál sűrűn alkalmaz látható faszervezeteket, erdélyi székely motívumokkal díszítve, néha talán kissé túlzott és szerkezetileg talán nem is eléggé indokolt módon. Legsikerültebb alkotásai közé tartozik a miskolci temetőben újabban épült fatemplom. Itt a fából való díszítő elemek alkatározása természetesen és teljes mértékben indokolt.” (Schulek János: Kísérletek új református templomstílus megteremtésére, in: Magyar református templomok, Bp. 1942. I. kötet)

8. Pap Gábor: *Az ég mennyezetei*; 1981-85. Kiállításkatalógus (Debrecen -Nyírbátor -Füzesgyarmat 1991-94.)

9. Pap Gábor: *Az ég mennyezetei*; festett kazettás mennyezetekről öt tételben (Műemléklap, 1998. szept.)

10. Fafaragóművészek: Szondy Sándor népi iparművész, Császári Domonkos fafaragó, Jószi Zsolt szobrászművész, Merényi József fafaragó, Szegedi Miklós népi iparművész és Székelyföldről az Alsócsernátoni Népfőiskoláról: Haszmann Gabriella, Haszmann László Csaba, Bardócz István, Bagoly Zoltán, Horváth Péter, Moldován Endre fiatal fafaragók.

11. Hoppál Mihály - Jankovics Marcell - Nagy András - Szemadám György: *Jelképtár* (Helikon 1990)

12. uo.

13. Lásd még: Takács Béla: *Bibliai jelképek a magyar református egyházművészetben* (Magyarországi Református Egyház Sajtóosztálya Bp. 1986)

14. Jószi Zsolt szobrászművész

15. Ólomüveg ablakok terve és kivitelezése: Kovács Keve János és Horváth Mária üvegtervező iparművészek

16. 1938-ban a Schumann asztalosműhely – most Majoros és Tsa. abaújszántói műhelye – készítette a bútorokat.

17. A rovásfeliratról lásd Sólyom Ferenc következő írását.

„Magyar! - aki e templomba betérsz,
vagy mellette elmegy, úgy nézz fel e hajlék
karcsu tornyára, hogy itt: üzenet minden
- odafentről!”

(Farkas István ref. püspök 1938. szeptember
18-i templomszentelési beszédéből)

A templom felgyújtásáig kevesen tudtak arról, hogy a nagyváradi születésű Szeghalmy Bálint által erdélyi stílusban tervezett, és székely ácsok közreműködésével épült Miskolc-Tetemvári Deszkatemplom tornya az utókor számára és az ősök iránti tiszteletül székely-magyar rovásírásos üzenetet rejtett.

1986 februárjában a miskolci József Attila Könyvtár adott helyet *A rovásírás története* c. vándorkiállításnak, melynek megnyitóján megvalósítója, a rovásírás megszállott kutatója, népszerűsítője, Forrai Sándor tanár úr tartott előadást. Az ott látott és hallott élmény adta meg számomra a lökést, hogy az addig is meglévő érdeklődésem kutatóvá váljon, s jó megérzéssel a templomtornyba fölmenve felfedezem a rovásjelekkel felvett sorokat.

1998-ban lett volna a templom 60 éves, s fennállásának e jubileuma adott volna alkalmat a felirat részletes ismertetésére. Barátaimmal a tragédia közepette hiába reménykedtünk, 1997. december 4-e hajnalán a haranggal együtt megsemmisült e rovás emlékünks is. De hála Istennek, rajzolt másolatok és fotók formájában általam megőrződött, s most várja, hogy feltámadjon hamvaiból.

De mi is ad jelentőséget e nem régi – 61 éves – rovás emlékeknek?

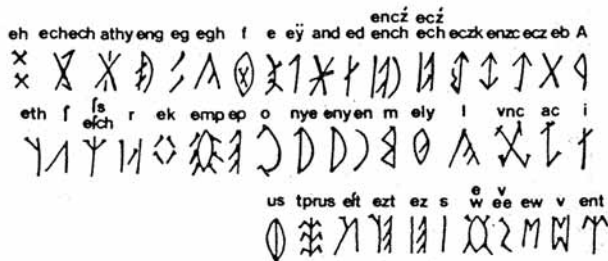
Az, hogy a Trianon után született rovásfeliratok sorában egyedülálló mind terjedelmében, mind funkciójában, mert 285 rovásjelből áll, melyből 22 ligatúra, s szakrális térbe – templomtornyba – készült szakrális céllal. Olyan korból tudósít, amelyben a tragikus magyar sors csakazértis reményeket szült. Sorsa is ezt példázza: míg a nemzetpusztító erők háborúban megkímélték, békeidőben elpusztították, de: *csakazértis* újra fog születni!

Szent István a római vallással együtt a latin betűs írást is rákényszerítette a magyarságra, s az ősi kultúrákban gyökeres nemzet írásunkat – különállóságunknak köszönhetően – csak a székelyek őrizték meg. Így aztán rovásírásunk az eltelt ezer év során történetében és jellegében is rejtékivé vált. Mint bűvópatak, olykor megmutatta magát tisztaságában, régiségében, majd a mélybe szállt, nemzet tudatunk tudatalatti világába, hogy onnan újra felszínre törjön, mikor aszályos idők járnak.

A nemzet tudatra nézve ilyen aszályos idők voltak a török hódoltság 150 éve (ekkor írja – 1598-ban – rovásírás- oktató könyvét: a *Rudimentát* az erdélyi Telegdi János); a Rákóczi szabadságharc utáni osztrák uralom (e kor magyar tudósai mentik, kutatják a rovásírást, mint például Bél Mátyás, aki 1718-ban megjelentet négy betűsört, míg mások titkosírás-

ként élnek vele) és az 1848-49-es szabadságharc utáni korszak, mikor a nyelvészek közötti ugor-török háborúból győztesen kikerülő finnugrisztika őstörténeszi babérokra törve népünket ősiségében primitivizálta, megfosztani próbálva hun-szkíta eredettudatától. E nemzettudat-rombolás ellen tiltakozik Arany, mikor megírja a *Buda halálát*, s ad modern tudósi választ a rovásírást koholmányának, a honszerző magyarságot írástudatlannak minősítő nyelvészeti „eredményekre” rovásíráskutató munkásságával Sebestyén Gyula. Így válik tudósi körben újra elfogadottá a hun-szkíta/székely-magyar rovásírás hitelessége.

De a Trianonban ránk mért aszály is így gerjesztette a szomjúságot az ősi, nemzeti kultúrájuk után. Sorban születtek a magyar élniakarás irodalmi, képzőművészeti, építészeti, tudományos remekei; s ekkor vált szobrászok, festők, kutató tudósok kezében újra eleven nemzeti kincsé a magyar rovásírás is. Ez az időszak a Deszkatemplom születésének ideje (1937-38), de az 1483 előtről származó *Nikolsburgi ábécé*, az általunk ismert legrégebbi betűsorunk megtalálásának is (1933).

Nikolsburgi ábécé. A legrégebbi ismert rovásírásos betűsorunk (~1450).

E rovás emlékünknemzeti kincsé válása hatalmas lökést adott a rovásírás népszerűsödésének. S valóban, nemcsak a sajtó, de a tudomány által is népszerűsített ősi rovásismeret ekkor éli virágkorát. A polihisztor Zajti Ferenc nevével fémjelzett Magyarországi Turán Szövetség, mint a török népekkel való nyelvi-faji rokonságot hirdető kulturális szervezet, – mely minden idegen, nagyhatalmi befolyást elutasított – a legtermészetesebben tűzte zászlajára a rovásírás kutatását és népszerűsítését. Tevékeny alakjai pl. a debreceni Tetétleni Szabó Gyula vagy a miskolci Verpeléti Kis Dezső. De az adott kor tudósai is – Németh Gyulával az élükön – ekkor határozzák meg az akadémiai kutatás máig egyetlen, s elfogadott irányát: a türk eredet elméletét. Igaz ezzel Németh is csak a rovásírás kölcsönzését hirdette, s nem népünk, nyelvünk türk eredetét, így továbbra is a finnugor eredet egyeduralkodó nézetének kiszolgálója maradt.

A Magyar Képirók Társaságából többen Zajtiékhoz hasonló lelkesedéssel karolták fel a rovásírás alkalmazásának ügyét. Szignóként, feliratként alkalmazták festményeiken a rovásjeleket, mint például Káplár Miklós, Boromisza Tibor, de szobrászatában Medgyessy Ferenc is.

A népi, keleti, ősi kultúrákból merítő, ezért *turáni festők*-ként emlegetett képzőművészek munkássága ugyancsak bűvópatakszerű sajátos színtölti művészetünknek. Legmarkánsabb alakja Mokry Mészáros Dezső (1881-1970), akit mai napig hol a naivak, hol a szürrealisták közé sorolnak, akár csak Csontváryt, de ez nem véletlen. Oly sok a közös vonás művészi életútjukban, hogy Mokryt bátran nevezhetjük *kis-*

Csontvárynak. Mokry Miskolcon élt, s a Deszkatemetőben van a sírja, melyet még a szüleinek készített 1941-ben, saját vonalas ornamentikájával és rovásfelirattal díszítve. A reformátusok himnuszát, a 90. zsoltár kezdő sorait: *Te benned bízunk elejítől fogva, Uram, téged tartottunk hajlékunknak* vésette bele a műköbe, mely sajnos ugyancsak pusztul.

Mokry Mészáros Dezső síremlékének rovásfelirata (1941).

Mokry már 1932-től folyamatosan foglalkozik a rovásírással, képző- és iparművészeti alkalmazásának lehetőségeivel. Éppen 1937-ben – amikor a Deszkatemplom épül – a Magyar Képirók Nemzeti Szalon-béli kiállításán csupa rovásírásos témájú munkával szerepel, így – bár konkrét adatunk nincs róla (ez jövőbeli kutatásra vár) – jó eséllyel feltételezhetjük, hogy a toronybéli felirat ötletéhez, illetve elkészültéhez Mokrynak is köze lehet.

Hogy a toronyba került a felirat, többszörösen nem véletlen:

1. Rovásírássunk legalább ezer éves rejtkei tulajdonságát adja vissza, mikor az avatatlanok elől rejtve marad.

2. A harangok mellett a helye, melyek míg a hangjukkal kötik össze a földet a mennyei, az embert az Istennel, addig az írás a maga némaságában, szent jeleivel a múltat a jövővel.

3. A torony lelkébe kellett belevésődnie, a fenyőből épült templom egyedüli keményfa gerendáiba, melyek az Ég felé mutató sudár tornyot tartják vállukon.

A torony tégglából emelt belső testén; a sarkokon T alakban elhelyezett tölgyfa gerendákon ül az ácsolt galériás harangtér, a torony feje a négy fiatornyos sisakkal. E gerendák közül a Tetemvár felőli, *felső* sarkokat átfogók belső felületén volt a kétszer háromsoros, terjedelmes véset.

A templomtornyó jobb oldali rovásfeliratának részlete (1938); elpusztult 1997. december 4-én.

A temető felőli (szembenézetben bal oldali) gerenda rovása a múlttól emlékezik:

EZEN TETEMVÁRI FATEMPLOM HELYÉN MÁR 1698-BAN REF TEMPLOM ÁLLOTT / KÉSŐBB 1724-BEN UGYANEZEN HELYEN ÚJ REF DESZKA TEMPLOM ÉPÜLT IDE / FARAGÓ JÁNOS FŐBÍRÓSÁ GA ÉS TARCZALI SÁMUEL PRÉDIKÁTOR IDEJÉBEN

A jobb oldali gerenda három sora az építés korából, az akkori jelenből ad tudósítást, tisztelegve a kor állami és helyi egyházi vezetője előtt, és megörökítve az adománytevő és végrendelkező házaspár nevét, akik nélkül bizonyosan kőtemplom állna ma itt:

VIT NAGYBÁNYAI HORTHY MIKLÓS KORMÁNYZÓ
ÚR ÉS FARKAS ISTVÁN / REF PŰSPÖK ÚR IDEJÉBEN
NÉHAI NEMES BATÓ ISTVÁN ÉS NEJE SZÜL NEMES /
IMRE ESZTER ÖRÖKHAGYÓK VÉGRENDELETE
SZERINT EZ A TEMPLOM FÁBÓL ÉPÍTETETT

A város felőli, *alsó* sarkokat átfogó gerendák felirat nélküliek, csak a szembenézetben bal oldalin volt található egyetlen szó: TERVEZTE

A tervező Szeghalmy Bálint neve már került ide. És ez sem véletlen. Akkor még talán rovásírással sem kerülhetett fel a neve, mert Szeghalmy, mint a város főépítésze – a rosszakarók miatt is – nem pályázhatott, csak titokban; egy pesti barátja, vitéz Herczegh Zsigmond neve alatt. Ellenben így a templom építető bizottságának tagjaként folyamatosan jelen lehetett az építésnél, s befolyásolhatta az esetlegesen változtatni akaró szándékokat. A fennmaradt jegyzőkönyvek tanúsítják; többször ki is utalt a bizottság számára útiköltséget, hogy a „tervezővel”, aki Pestről nem utazhat le elfoglaltsága miatt(!), Szeghalmy egyeztessen a változtatásokról! Mi mindenről árulkodik egy félbemaradt felirat!

Most íme miénk, utódoké a feladat, hogy a legméltóbb helyen, az általa tervezett templom tornyában végre megörökítsük a magyar stílusú protestáns templomok elfeledett építésének nevét!

A felirat-vésést az öt évvel korábban megtalált Nikolsburgi ábécé kiszögletesített betűivel készült, minden bizonyon három munkafázisban. A szöveg terjedelmét, a jeleket előbb megtervezték, majd felrajzolták, és csak utána vés-ték ki. Következetes, precíz munka volt a tervezés. A Nikolsburgi ábécé alapos vizsgálatával kezdődött. A hártylevélre írt rovásjelek egyenletes vastagságú egyenes, illetve íves száraihoz képest a rövidebb ferde vonásokat írjuk a felső végén kis „fejezetekkel” látta el, ezzel jelezve fába véséskor az ék alakú rovást. Ezt a felirat megtervezői felismerték, és eszerint vésették be a jeleket a gerendába. Olyannyira következetesek voltak, hogy mivel az A és M rovásjelének ferde vonásainál nem láttak fejezetet, ezért azokat már egyenletes vastagsággal vésették.

A felrajzolás és a kifaragás során néhány hibát vétett a felíró, illetve a felvéső: ezeket a hibákat a megtervezett felirat gerendára másolásakor véthették figyelmetlenségéből, s a faragó csak szolgáian másolt.

A gondos megszerkesztésre utal, hogy a három sorba írt szöveg mindkét gerendán teljességgel kitölti a felületet. A sorok az ősi rend és a rovástechnika diktálta irányban haladnak jobbról balra. Érdekesség, hogy a két gerenda szövege az időrendiség alapján már balról jobbra haladó olvasási sorrendet ad, ebben tehát nem volt következetes a felirat tervezője.

Hosszú magánhangzót – mivel rovásírásunkban ilyen jelek nem voltak – külön nem jelöl, de minden hangot kiír a helyesírás szabályai szerint, így a hosszú mássalhangzókat

is jelöli kettőzéssel. Tehát a *kevés jellel sok értelmet kifejezni* ősi szabályt nem alkalmazta, vagyis a betűkihagyás tömörítő eszközével nem élt a tervező. Igaz, két helyen maradt ki betű, de biztos, hogy figyelmetlenség következtében (ezeket kis betűvel jelöltem). Tömörítési célra egyedül a ligatúrát, azaz betűösszerovást használta. A ligatúrában összevont jelek latin betűs megfelelőit *aláhúzás* jelöli.

Hogy nem egy személy, hanem többek szakértő közös akarata lehetett a felírás, azt sejteni engedi az a külön érdekessége, hogy az *Ő* és *Ű* betűket nem vés-ték be, hanem *kihagyták* a helyüket (*DŐLT NAGYBETŰ* jelzi), mivel a Nikolsburgi ábécében a latin betűs megfelelőik olvasata nem volt egyértelmű. Talán azt gondolták, ha a vita eldőlt, pótolják. Végül úgy maradt. Az elképzelésem az volt, hogy a 98-as évfordulás ünnepek keretében a felirat közzététele mellett e két hang hiányzó jeleit ünnepélyesen pótolhatnánk. A tragédia közbeszólt, de a feladat most is előttünk áll.

Szándékaink szerint a templom 1999. május 2-i újra-szentelésének egyéves évfordulójára a feliratot visszavés-sük a régi helyére. Mivel a két városfelőli gerendát üresen hagyták, ránk vár a feladat, hogy rajtuk megörökítsük a jelen-kort, stílusában a régi felirathoz igazodva, de a külön-idejűséget a jelek alakjával érzékeltetve.

Mi valósult meg eddig?

Mivel a szöszék az Úr asztalával együtt visszakerült a régi, természetes helyére – az ősi református liturgiai rend szerint a gyülekezet újra körülüli az Úr asztalát – felszabadult a boltív, és beépülhetett egy új karzattal. Ez a módosítás nem csak a férőhelyek számát növelte, hanem eredményezett a templomtérben egy olyan gerendát, amely kínálta magát, hogy rávésve az elpusztult toronybéli rovásfeliratnak testvére szülessen.

Az eredeti elképzelésem – mindjárt a templom elpusztítása után – még csak az volt, hogy a 90. Zsoltár első verssorát vessük fel a templom belső terébe, jól látható helyre, hogy mint nemzeti írással írt bibliai idézet, szakrális üzenet legyen a gyülekezet és a világ felé: *Fából épített templomunkat gonosz akarat elpusztíthatja, de hitünk és reményünk megmarad, mert az Úr a mi templomunk!*

Rudolf Mihály, a templom belsőépítésze felkarolta a gondolatot. Végül Kádár Péter tiszteletes úrral egyeztetve, a rovásírás rejtekiségét továbbra is megőrizve, egy terjedelme-sebb, hármas tagolású, háromsoros rovásfelirat került az új karzat tartógerendájának a templomtérből nem látható belső felére. A tervezés és felrajzolás után Szegedi Miklós faragó mester keze által bevésve el is készült a templomszentelésre.

Az ősi írásirány és így az oldalak olvasási iránya szerint is a gerendán jobbról balra haladva az első rész az alapítványtevő Bató házaspárra és az 1938-as építésre emlékezik, a középső rész három bibliai idézet verssorokba szedve, s a harmadik rész pedig napjainkról, a templom újraépítéséről, felszenteléséről tudósít, tisztelegve az építést szívóbbal támogató sokak és vezetőink előtt:

ISTEN DICSŐSÉGÉRE EMBE RI MULA NDÓSÁGUNK
EMLÉKEZETÉRE / FÁBÓL ÉPÜLT E TeMP LOM BATÓ
ISTVÁN ÉS NEJE IMRE ESZTER / ALAPÍTVÁ NYÁ BÓL
ÉS AZ ÁLDO ZATOS HÍVEK ADO MÁNYAIBÓL 38-BAN
SZeNT HeLYeDeT aTYÁM LÁNGBA BO RÍTOTtÁK

NeVeDNeK HAJLÉKÁT FÖLDIG MeGGYALÁZTÁK /
FeLÉPÍTik FIAID A RéGI ROMoKaT ŐSöK RaK TA
ALaPoKRA eMeLSZ FALaKaT / TI MAGaToK IS MINT
ÉLő KÖVeK FeL LeLKI TeMP LOMmÁ ÉPÜLJeTeK

E SzeNT Hely HAMVAIBól ÚJRA ÉPÜLT KEReszTYÉN S
MAGYAR ADaKOZÁSBól / FELSZeNTELTETETI ORBÁN
VIKTOR MINISZTERELNÖK ÚR ÉS / KOBOLD TAMÁS
POLGÁ RMESTER ÚR JELENLÉTÉBEN 99.5.2-ÁN

E felirat a gyülekezet és a látogatók körében oly nagy érdeklődésnek örvend, hogy jövőre a szentelési évfordulóra az eredeti elképzelés is megvalósulhat.

A két szélső, tájékoztató szövegrészt a könnyebb olvashatóság érdekében a mai minden hangot jelölő helyesíráshoz közelítő módon terveztem meg. Hasonlóan a toronybéli felirathoz hosszú magánhangzót nem jelölve, és tömörítő eszközként csak a ligatúrát alkalmazva.

Hangzóugratást /Sebestyén Gyulától/, azaz magánhangzó kihagyást csak az eK e-je, az aK a-ja, valamint az eNT és eMB, *capita dictionum*-ok (=szavak feje, mondások kezdete), azaz többhangértékű jelek e-je figyelembevételével alkalmaztam, nem írva ki az E rovásjelét.

A középső három bibliai idézet, mint szakrális felirat, kínálta magát, hogy ősi módon, a nyelvünk lehetőségeit kihasználó betűkihagyásos és a jelek alakjából adódó betűösszevonásos rövidítési módszereket alkalmazva vésődjön fel, azaz a tömörítés összes lehetőségét kihasználjam. (A betűkihagyást kis betűk jelzik, a betűösszevonást aláhúzás.)

Archaikus szöveg, archaikus nemzeti írással, és *archaikus nyelvezet*! E gondolat logikusan következett, melyet az idézetek többféle fordításban és eredeti latin nyelven való vizsgálata követett. Rögtön kiderült, hogy a Károli-féle fordítás mára már nehézkes nyelvezetű, (talán mert pontosságra törekvő, körülíró stílusú), ezért alkalmatlan az ötlet megvalósításához. Ellenben feltűnt az idézetek versszerű lüktetése, az adta az ötletet, hogy a mai nyelvezetű sorokat rímekbe igazítsam. Így születettek meg a tartalmukban meg nem csonkított, sőt teljesebb értelmet kapó rímpárok.

Mind a három más lüktetésű. Az első 12-es szótagszámú, 6+6-os, a második 13-as szótagszámú 8+5-ös, s a harmadik 10-es szótagszámú lett 6+4-es tördelésű verssorokkal.

Megjegyzendő: terveinkben szerepel még e teljes felirat jeleinek festéssel történő kiemelése. A szent feliratokat, véseteket mélységükben kifestették minden kultúrában. Rovás emlékeink is erről árulkodnak, de említhetjük a rokon íráskultúrákat is: pl. az orchoni (mongóliai) költörök, vagy a viking rovásfeliratok sziklavéseit is mind színezték.

De hát miért aranyoztatjuk elhunyt szeretteink nevét a sírköveken? A színek szerepe a feliratokban izgalmas vonatkozása az írás történetének.

A Pap Gábornak készült rovásbot kiterített dörzsmásolata.

Végezetül: munka közben született az ötlet, hogy országunk és városunk vezetője egy-egy rovásfeliratos emléktárgyat kapjon a templomszentelés alkalmából. A lelkész úr ötletét a hagyományokra építve tovább gondoltuk, és a gerendán lévő felirat megfelelő szövegrészt felhasználva elkészült a négyoldalas – a templom oszlopfőit mintázó – kopjafejes és *bustraphedon*, azaz kígyózó sorvezetésű felirattal telerölt, 70 cm hosszú rovásbot. Reméljük, hogy nemzeti értékeinket megbecsülni, óvni törekvő, jó kezekbe kerültek. Mint jogar, legyen számukra út-mutató!

Raadásként álljon itt még egy rovásírásos témájú tudósítás egy jövőbe mutató, hagyományteremtő eseményről.

Pap Gábor művészettörténész professzor, a magyarságtudomány új utakat törő, eredeti vezéregyénisége idén májusban töltötte be a 60-ik életévét. Ez alkalomból tisztelői az Uránia csillagvizsgálóban ünnepséget szerveztek, melyre az ország minden részéről érkeztek a köszöntésben részt venni akaró tanítványok, barátok.

Mivel Gábort mentorának tekinti, a miskolci Mandorla Közművelődési Egyesület is személyéhez és az alkalomhoz méltó ajándékkal készült. Az ötlet már adva volt: országunk politikai vezetőjéhez hasonlóan szellemi vezetőnknek is jár a táltosok jogara; az ünnepi alkalomra készült rovásbot.

Így született meg a második rovásbot, mely ugyanúgy a Deszkatemplom feliratának kiemelt, nagyobbra véssett szakrális jegyeit viseli; a SZENT szó és az ATYA szó *capita dictionum* jellegű jelét.

Az eSZ és az eNT ligatúrája madarat formáz. Alakja az ősmagyar mitológia megtermékenyítő szent sólyom madarát, a turult idézi, mely a keresztyén jelképek sorában a szentlélek galambjává szelídül. Ahogy a szívünkben, úgy e rovásfeliratban is békésen megfémelek egy jelben. Ugyanígy az aTY jelében is a turáni népek ósatya: az égen az Orion képében uralkodó Nimród, megbékél a Mennyei Atyával, az Ős-Tennel, a keresztyén hitünk mindenható Istenével.

Ezt az üzenetet éreztem meg a rovásfelirat készítése közben ott a Deszkatemplomban, s vittem bele a rovásjelekbe, vagy inkább Ők szemeltek ki engem, hogy megjelenhesenek a kezem által, s üzeni tudjanak.

*Áldd meg igéd hallgatóit – hogy megérezzék itt ma
mindenek: – Bizony ez a hajlék nem egyéb, – hanem a
mennysország kapuja.*

*(Farkas István ref. püspök 1938. szeptember 18-i
templomszentelési beszédje előtti imádságából)*

Az Országépítő szerkesztősége
e fenti két írás közreadásával köszönti

Pap Gábort

60. születésnapja alkalmából.